



Hospice De Duinsche Hoeve



De wereld van het hospice



Koning Winter is in het land, de eerste slootjes zijn bevroren. Een dun laagje rijp en de goudgele zon die opkomt sieren het landschap. Tijd voor een frisse wandeling. Tijd voor vertragen en daarbij de eerste vergadering, na mijn aanstelling als verpleegkundige in

Hospice de Duinsche Hoeve, te overdenken. Wat is er allemaal gezegd en wat juist niet? Welke prioriteiten, kansen en uitdagingen werden benoemd en door wie? Werden deze onderwerpen omarmd of was er weerstand? Drie maanden geleden zette ik de eerste stappen in een voor mij nieuwe wereld; die van het hospice.

We leven met z'n allen op één wereld, waarbij ieder zijn eigen wereldbeeld heeft. Het nest waarin je bent opgegroeid, de levenslessen die je (noodgedwongen) hebt gekregen en de ervaringen die je hebt opgedaan geven jou jouw kijk op de wereld. Mijn wereldbeeld is niet van jou en jouw wereldbeeld is niet van mij. Wat weet je nu eigenlijk van de wereld die niet de jouwe is?

De vierdimensionale zorg die in het hospice geboden wordt heeft mijn hart gestolen. Aandacht mogen hebben voor zowel het lichamelijke, sociale, psychische en spirituele welzijn van de gast voelt als een voorrecht. Dat dit gecombineerd mag worden met complementaire zorg is in mijn ogen een

groot goed. Het zien van de mens in zijn geheel; in geen ander werkveld heb ik dat zo volledig mogen ervaren zoals dat in het hospice gebeurt. En dat doen we samen! De vrijwilliger, de geestelijk verzorger, de huishoudelijk medewerker, de dokter, de verzorgende, de directeur en de verpleegkundige, ieder brengt zijn eigen kwaliteiten én zijn eigen wereld mee. De één is niet meer of minder dan de ander, alleen sta je nergens. Als een cirkel overlappen die kwaliteiten en achtergronden elkaar in de zorg voor de gast. In de eerste maanden na mijn indiensttreding ben ik vooral aan het verkennen geweest. Het verkennen van de wereld die hospice heet. Het ontmoeten van nieuwe mensen en het verkennen van elkaars leven. Als je weet met wie je werkt, als je elkaars drijfveren kent en als je elkaars kwaliteiten kunt benutten, dan kun je samen pas echt goede zorg leveren!

De wandeling vervolgt zich en ik hoor de eendjes kwetteren, -4°C maakt hen niet koud. Een reiger vliegt over en ik zie het riet lichtjes dansen in de wind met de inmiddels strakblauwe lucht daarachter. Ik kom tot het inzicht dat ik voorlopig maar eens niks probeer te vinden over onderwerpen als overdracht en rapportage die tijdens de vergadering de revue passeerden. Vinden en verbinden gaat niet lekker samen, een wijze les die ik een tijdje terug in mijn wereld heb geleerd. Eerst maar eens tijd nemen om kennis te maken met jouw wereld en de wereld van de gast. Ik kijk ernaar uit!

Hospicezorg; dáár waar werelden samenkomen.

Ellen Vermunt, verpleegkundige

NIEUWSBRIEF MAART 2023

Een nacht in het hospice

Ik kom binnen in een ontploft hospice. Alle lampen zijn nog aan. En er is overal rommel. Er is iemand overleden vanavond en er is net een uitgeleide geweest. Ik ga koffie halen voor mij en de avonddienst. De avonddienst is nog druk aan het schrijven. Ik wacht rustig tot ze daarmee klaar is. Er volgt een diepe zucht. Het was druk vanavond. We hebben het er samen nog even over. Ze draagt me over en verlaat het pand. Heerlijk.... ik ben alleen in mijn domein. Ik loop eerst een uitgebreide ronde langs alle gasten. Ik maak her en der even een praatje en rond middernacht is het op de gang rustig. Alle lampen uit, de kamers gecheckt op open deuren....stilte. Ik probeer zoveel mogelijk rommel op te ruimen. Ik maak een ronde langs alle prullen- en papierbakken. Ik verzamel de afwas en zet een wasmachine aan. Meestal rond één uur neem ik een kopje soep en ga aan de pillen beginnen. Elk bakje controleer ik. Of er nog genoeg is en de gestopte medicatie haal ik eruit. Dat doe ik altijd in het begin van de nacht want dan ben ik nog helder. Elk uur loop ik een ronde. Soms ga ik vaker bij iemand kijken. Bij mensen waar ik een onderbuikgevoel bij heb.

Mijn taak is om te zorgen dat mensen slapen. Een belangrijke schakel is de complementaire zorg. Presentie staat bij mij hoog in het vaandel. Het er zijn, en vooral in de nacht. Ik ga graag bij mensen zitten als ze zich alleen voelen. Dat vind ik goede

palliatieve zorg. Ook een voetmassage doe ik graag. Dat geeft een echte ontspanning en gasten kunnen vaak daarna weer goed slapen. Vergeet ook niet de warme melk met honing of een pittenzak. Je kunt nog zoveel doen voor de gasten in de nacht. Zelfs als een gast overleden bij mij ligt in de nacht, wordt er goed voor hem of haar gezorgd. Ik ga dan ook elk uur kijken of hij/zij er nog mooi bij ligt.

Ik dek de ontbijttafel al en vul de keuken bij. Rond drie uur ga ik eten. Er zit vaak een lief briefje van de kok op het bordje in de koelkast. Onder het genot van een heel zachte Radio 10 probeer ik nog wat werk te doen. Het overlijden van vanavond verwerken. Een opname voorbereiden of werken aan een aandachtsveld. Ik verveel me in ieder geval nooit. De kamer van de overleden gast heb ik gepoetst en nu ga ik schrijven. De rapportage van de nacht. Zo tegen zessen is zo'n moment dat ik vermoeid raak. Maar gelukkig beginnen de mensen weer te bellen en is het zo zeven uur. Mijn frisse collega's komen binnen in een opgeruimd hospice waar de rust heerst. Ze kunnen er weer tegenaan. En ik ga lekker naar huis. Altijd weer een fijn moment.

*Karin Feijen,
verpleegkundige*

kruspuntdenken gaat nog een stapje verder en benadrukt dat iedereen een samenstelling is van allerlei bepalende factoren. Op een bepaald punt kruisen deze factoren elkaar en vormen ieders persoonlijke aanwezigheid. Als je zo kijkt is er feitelijk geen "ander" meer, maar zijn wij allen onszelf.

In het hospice besteden we nu aandacht aan dit onderwerp omdat we het belang inzien van bewustwording van onze eigen kaders en vooronderstellingen t.a.v. de verschillen tussen mensen. Vanuit deze ondergrond reageren wij naar elkaar en de gasten die aan onze zorg zijn toevertrouwd. Of dit passende reacties zijn, weten wij steeds beter als we ons rekenschap geven en bewust worden van de bestaande diversiteit. Uiteindelijk moet dit vanzelfsprekend zijn geworden.

*Geert Maas,
geestelijk verzorger*

Muziek in het hospice

Het is donderdagmiddag en over de gang in het hospice klinken zacht warme ritmische klanken vanuit de open huiskamer. Het nodigt uit tot luisteren, waar je ook bent en wat je ook doet op dat moment.

Annegien de Hoop brengt iedereen in een zen moment met het ritmische tikken op de handpan. Ook met haar zang, waarbij ze zich begeleidt op gitaar, weet ze een uurtje prachtig in te vullen waarin muziek afleiding, rust en een glimlach brengt. Als ze afsluit met "Brabant" van Guus wordt er meegezongen.

Nazorg in het hospice

"We gaan iets aan nazorg doen en zou jij in de werkgroep willen" vroeg Dorien enkele jaren geleden aan me. Ik zei eigenlijk direct ja en heb er thuis nog over nagedacht. Want wat was het fijn toen de professor van het Radboud ziekenhuis mij persoonlijk belde na de dood van mijn man met de vraag hoe het met ons ging. Hij wilde nog graag een afspraak maken om elkaar na de heftige periode nog een keer te spreken. Hoe mooi is het dan om – ook na het overlijden - nog iets te kunnen betekenen voor de nabestaanden van de gasten die in ons hospice zijn gestorven.

We vormen met vijf vrijwilligers het nazorgteam. Na het overlijden van een gast wordt na ongeveer vier weken telefonisch contact opgenomen met de 1e contactpersoon. Er ontstaan dan vaak hele mooie gesprekken. Meestal vindt men het erg fijn – zoals ik destijds met de professor uit Nijmegen – om nog een keer contact te hebben met iemand van het hospice. De plaats waar hun geliefde de laatste tijd van zijn/haar leven heeft doorgebracht. Ook komt ter sprake

Muziek verbindt, er wordt nagepraat en toch nog even een toegift met de warme ritmische klanken van de handpan.

"oh, kunt u vannacht niet naast mijn bed deze muziek maken, ik weet zeker dat ik dan rustig kan slapen".....

Muziek ontroert, verbindt, leidt af....

En dat is wat we graag willen in het hospice:

een fijn muzikaal intermezzo voor alle aanwezigen in het hospice.

een muziekagenda kunnen invullen
een vast uurtje op de donderdagmiddag.

Er staat een goed gestemde piano waar met Kerst een mooi sfeervol concert werd gegeven en het smaakt naar meer. Omdat muziek goed doet.

Er staat een mooi koor gepland in maart, maar de agenda is nog niet vol...

Nog niet...maar het gaat zeker lukken.

*Carla Bogaard,
beeldend vrijwilliger*

of het afscheid goed is verlopen en of er nog vragen of suggesties zijn die nog spelen. Is dit het geval dan kunnen wij de vragen beantwoorden of suggesties verder opnemen. Als er behoefte aan is krijgt men de gelegenheid om nog contact met iemand van het hospice te hebben. Het gebeurt wel eens dat men hiermee dan de periode van verblijf in het hospice wil afsluiten.

De nazorg is een mooie aanvulling van het werk dat in het hospice wordt gedaan.

*Loes van den Thillart,
vrijwilliger*



Communicatie rondom sterven

Proactief, met aandacht en vertrouwen

In de praktijk merken we in het hospice dat het stervensproces voor gasten en diens naasten nogal eens onbekend is. Ook merken we onbekendheid met het onderwerp palliatieve sedatie. Communicatie rondom sterven en palliatieve sedatie vinden wij daarom belangrijk.

Een jaar geleden schreef ik er een artikel over in het tijdschrift Pallium: <https://www.hospicededuinschehoeve.nl/wp-content/uploads/2022/02/pallium.pdf> In dit artikel worden tips gegeven over deze communicatie. Ik wil u van harte uitnodigen het artikel te lezen.

Je hebt tijd nodig om in rust met elkaar te kunnen praten en ruimte in je hoofd om ook echt te kunnen luisteren. Bespreek dat het sterven er aan komt, noem het bij de naam. Leg uit en herhaal.

In de herziene richtlijn palliatieve sedatie (juni 2022) is veel aandacht voor communicatie over sterven en palliatieve sedatie. Om hulpverleners daarbij verder te bekwamen organiseert hospice de Duinsche Hoeve op 15 en 29 maart 2023 een masterclass over dit onderwerp. Voor meer informatie en opgeven voor deze masterclass zie <https://www.hospicededuinschehoeve.nl/kennisplatform-scholing/>. Van harte aanbevelen!

*Margot Verkuylen,
kaderarts palliatieve zorg en medisch directeur*



Scholing diversiteit

Het onderwerp diversiteit staat inmiddels al een hele tijd op de sociale agenda. Er is een groeiende openheid over verschillen tussen mensen, een zeer noodzakelijke beweging om iedereen te accepteren zoals die is. Dat is reden om aandacht te besteden aan diversiteit. Het gaat dan over alle mogelijke aspecten van verschillen, variërend van huidskleur, geloof, geslacht en gender tot geboortegrond, financiële en economische positie, politiek, opleidingsniveau enzovoorts.

Wij redeneren allemaal vanuit onze eigen kaders, en op deze manier benoemen wij de zaken daarbuiten als anders. Loslaten van deze kaders is moeilijk, past niet in onze hersenen, maar maakt de benadering van "de ander" wel vrij en open. Het





Zorgvrijwilliger Jan

Ik ben Jan Habraken, 68 jaar en inmiddels een half jaar werkzaam als zorgvrijwilliger.

Ik heb praktisch mijn hele leven in Zijtaart gewoond, een klein dorp bij Veghel.

Wij hebben vier kinderen, die inmiddels allemaal zijn uitgevlogen en na een bewogen periode in 2015 hebben wij besloten te verhuizen naar Den Bosch, waar we met veel plezier wonen.

Via de in-service opleiding A en B verpleegkunde en daarna nog de IC-opleiding ben ik in 1990 op de IC van het Catharina ziekenhuis beland en zat ik op mijn plek.

Ik heb daar dan ook 30 jaar gewerkt.

Na mijn pensionering in 2020 kwamen de oppasdagen voor mijn kleinkinderen en de dagtochten en vakanties met mensen die niet meer alleen op vakantie willen of kunnen.

Verdere hobby's zijn fotografie, tennis, wandelen, lezen.

Een oud-collega vertelde over haar werk bij een hospice en dat leek ook mij zinvol als vrijwilliger. Uiteindelijk ben ik op de Duinsche Hoeve beland als vrijwilliger in de zorg en dit bevalt me goed.

Vier uur per week leek in eerste instantie erg weinig, maar intussen is het prima zo.

Ik help mee in de zorg voor de gasten en heb geen verantwoordelijkheid meer zoals ik gewend was op de intensive care. Geen medicatie, geen wondzorg, geen familiegesprekken, geen artsensite, geen zorgplannen maken.

Ik zorg voor de gasten en mag dat op mijn manier doen, zonder dat er een tijdsdruk is.

Ik voeg iets toe in de zorg er wordt soms ook een beroep gedaan op mijn expertise als verpleegkundige en dat geeft voldoening. Ik voel me nuttig, ook al tel ik niet mee in de planning.

Dit is voor mij wel wennen, want ik denk nog te vaak als een IC-verpleegkundige.

Ik voel me intussen wel thuis in de Duinsche Hoeve. Er is een goede sfeer en iedereen is toegankelijk en behulpzaam. Ik ben welkom en werk met plezier en hoop dat zeker nog een hele tijd vol te houden.

Tot ziens!

Jan Habraken, zorgvrijwilliger



Colofon

Nieuwsbrief Hospice De Duinsche Hoeve is een uitgave van Hospice De Duinsche Hoeve in Rosmalen.

Hospice De Duinsche Hoeve is een kleinschalig gasthuis voor palliatieve zorg aan gasten voor wie het niet mogelijk of niet wenselijk is om hun laatste levensfase thuis door te brengen.

Adres- en contactgegevens:

Hospice De Duinsche Hoeve
Vliertwijksestraat 65
5244 NH Rosmalen

Contactpersoon: Dorien Aarts

T 073-5218881

E info@hospicededuinschehoeve.nl

I www.hospicededuinschehoeve.nl

Donaties en giften:

Als u het hospice financieel wilt ondersteunen kunt u dit doen door het overmaken van een bedrag op **IBAN NL42 RABO 0107 1454 99** ten name van Stichting Vrienden van Hospice De Duinsche Hoeve.

Stichting Vrienden van het Hospice:

Via de website kunt u zich aanmelden als vriend van het Hospice.

<http://www.hospicededuinschehoeve.nl/contactform.php>

Het bestuur van de Stichting Vrienden van het Hospice:

Dhr. R. van de Mortel - voorzitter

Mevr. V. Esser - Rath - secretaris

Mr. J. Buursma - penningmeester

Mevr. E.R.W.J.M. van de Ven - de Gruyter - bestuurslid

Mr. P.J. Peters - bestuurslid

Bestuur:

Het Hospice De Duinsche Hoeve wordt geëxploiteerd door Stichting Hospice 's-Hertogenbosch e.o.

Mevr. C.F.E. van Olden - Smit - voorzitter

Vacant - secretaris

Dhr. Mr. P.J. Peters - penningmeester

Dr. S. Floor - bestuurslid

Vacant - bestuurslid

Redactie:

Merel van Elst - Swennen

Janine van Erp

Dorien Aarts

Vormgeving:

MaGie Ontwerp

<http://www.magieontwerp.nl>

Nieuwsbrief automatisch ontvangen in uw mailbox?

Mail uw emailadres naar info@hospicededuinschehoeve.nl onder vermelding van 'niewsbrief-ontvangen'.

Verspreiding via mail (PDF) als wel gedrukt.